

„Patroni“

Ako slišimo ime »patron«, ki pomenja zaščitnika, mislimo na kakega svetnika ali mogočnejšo pokroviteljsko osebnost. V ameriških Združenih državah poznajo patrone, ki so vse nekaj drugega, le sveti in zaščitniki ne!

Da bomo sprevideli, kedo in kaj so ameriški patroni, navajamo vzglede:

Trgovci z ribami.

Ameriški trgovci z ribami so prodajali svoje blago na trgih in so shranili sami v svoje žepe izkupiček. Lepega dne se je javil ribjemu trgovcu mož, ki mu je izjavil, da bo njegovo trgovino patroniziral. Nagovorjeni je bil ves presenečen in je odločno izjavil, da ne rabi nobenega patrona, ker njegova trgovina redi njega in družino. »Da, da«, je odgovoril odposlanec, »tako je bilo dosedaj. Ako pa ne prevzamete našega patronata, bo vaša trgovina uničena!« Trgovec seve ni verjel v nevarnost in je odklonil patrona.

Drugo jutro za tem je bila njegova trgovina pomazana s smolo, ribe v sodih pa zastrupljene. Prizadeti je obupan, a naroči sveže blago. Po sprejetju svežih rib udrejo v njegov lokal neznanči, ki prevrnejo vse posode z ribami in ubijejo ribe. Na ta način mu ovirajo vsako trgovanje. Mož se pusti v obupnem stanju patronizirati. Ko je prevzel patrona, prenehajo napadi. Tolovajski patroni ga ščitijo, od čistega dobička mora plačevati za zaščito 50%.

Kmalu so razširili patroni svoj »za-

ščitni« delokrog na celotni ribji trg v Ameriki. Za trgovci z ribami so prišli na vrsto drugi in danes je nemogoča v Združenih državah vsaka obrt, ki bi bila brez patronata. Natakariji, snažilci oken, prodajalci sadja, nastavljenici po hotelih, vsi ti so pod nadzorstvom dobro organiziranih patronov in se vsak podvrže prostovoljno plačevanju zaščitnega davka. Kdor bi se pa drznil zoperstaviti patronom, je uničen tekom par ur, največ pa v par mesecih.

Ameriški patroni iztisnejo v 1 letu iz zaščitnih podjetij in oseb do 12 milijard dolarjev.

V zadnjih letih so si zasigurali patroni še en vir dohodkov. Odvajajo bogate osebe ali deco in tirjajo odkupnino v deset tisoče dolarjev. Pred vsem so se lotili bogatejših advokatov, kjer jim obrt ugrabljenja posebno uspeva.

Ali ni odpomoči napram patronom?

Vsak Evropejec se čudi in ne more razumeti teh neznosnih ameriških varnostnih razmer. Treba pa pomisliti, da ima vsaka država ameriške unije svojo lastno zakonodajo. Zaprejo takoj po zločinu le morilca, ne pa tatu ali kakega goljufa. Ako je zasledovan radi tatvine ali poneverbe v eni državi, pobegne v drugo, kjer se ne zmenijo za njegove prejšnje grehe.

Sodnike in državne pravdnike voli prebivalstvo. Na te volitve imajo največji vpliv patroni in pretežna večina ameriškega sodstva je iz vrst ali vsaj pod odločnim vplivom raznih patronatskih band in organizacij.

nih slučajih. Rodilo se jih je 73, dečkov 45 in 29 deklic, za 20 manj kot leta 1931. Poročilo se jih je komaj ena dobra tretjina proti predlanskemu, namreč 7 parov proti 18. Kaj pa čemo? Življenje je čedalje težje; še eden sam se komaj pretolče iz dneva v noč, iz noči v dan, kaj šele dva, trije itd.! Mora že imeti veliko korajže v glavi, pa še več ljubezni v srcu, kdor se upa v teh časih podati v zakonski jarem. Umrlo jih je 63, moškega spola 35 in ženskega 28, za 27 več kakor predlanskim. Nihče ni bil varen pred belo ženo z ostro nabrušeno koso. Posebno so ji ugajali mali, pod dve leti stari otroci, katerih je pobrala 21. Pa tudi starih se ni ogibala. Njen najmlajši plen je bil star komaj 10 minut, najstarejši pa 89 let in 4 dni. Da bi bila bolj nemotena pri svojem krutem poslu, je podrla s svojo koso banovinskega g. zdravnik. Pravijo, kadar drevje listje in brstje poganja, takrat ljudje najbolj umirajo; pri nas se je lansko leto to prerokovanje nenavadno izpolnilo. Meseca aprila in maja smo imeli 24 smrtnih slučajev. Posebno glasen pridigar za pripravo na smrt je bil za nas sv. Florijan (4. maj); ta dan smo spremljali na pokopališče 67letnega zakonskega moža, 77letno vdovo, petletnega fanteka in dvetletno deklico; kot nameček so še ravno ta dan iz najoddaljenejšega kota župnije, iz Podvelke odnesli 11mesečnega otroka na brezniško pokopališče. Torej 5 pogrebov na en dan v župniji z okroglo 3000 duš. Pa se je smrt tudi pošteno utrudila; dne 17. junija je odšla na več kot dvamesečne počitnice in se je prikazala šele 25. avgusta. Nekaj je še treba omeniti; kljub slabim časom so vsi naši rajni umrli naravne in krščanske smrti; nobeden ni odšel z vrvjo okrog vratu, s strupom v želodcu ali s kroglo v glavi na drugi svet, kakor to čedalje bolj delajo po mestih in industrijskih krajih.

— Drugače gre pri nas vse po starem, izvoženem tiru; kot napredek smemo imenovati novozgrajeno »skakalnico«, preko katere si bodo domači in tuji smučarji pretresali kosti in mozeg. Imamo tudi redno avtobusno zvezo k vlakom; vsak, ki ne hodi rad, lahko sedé dospje s postaje v Sv. Lovrenc. Zaspal pa nam je vsled krize že davno obljubljeni most čez Dravo ob železniški postaji. Upanja pa vendar ne smemo zgubiti, saj smo pred tremi leti slišali zagotovila, da hosta eden in isti dan blago-

St. Peter pri Mariboru. Bralcem »Slovenskega gospodarja« se naznanja, da je naš pridni dostavitelj našega lista in pisem, g. Budja L., praznoval desetletnico svoje službe pri Sv. Petru. Ker je naša občina gričkasta, je služba

tukaj jako težka in naporna, a naš natančni Lovro se je res potrudil, da so dobili vsi ljudje svojo pošto. Ljubimo ga vsi Šentpeterčani. Želimo mu vsi še mnogo let!

Sv. Lovrenc na Pohorju. Pa se malo pomenimo, kakor vsako leto, in pogledimo za 366 dni nazaj. Življenski »računski zaključek« za lansko leto se precej razlikuje od računskih zaključkov poprejšnjih let. Nazadovali smo pri rojstvih in porokah, napredovali pa pri smrt-

»Da, da,« je rekel učitelj. »Torej ste me videli, ko sem šel k Colnarjevim?«

»Če je človek v taki sosesčini, vidi marsikaj, marsikaj tudi, česar celo videti noče. Zadnji čas je bilo tukaj veliko videti.«

Učitelj ni odgovoril.

»Mnogokaj je bilo videti. Ta sodna obravnavava je bila ogabna. Vsa vas je prišla v slabo ime. V vseh časopisih je bilo debelo in razprostrto natisnjeno. Tudi moje ime je bilo zapisano tam, kot priče. Prav malo mi je za to, če stoji moje ime v časopisih v takem slučaju. Če oznamim v krajevnem listu ali pa v »Poljedelskem obzorniku«, da imam na prodaj pitanega bika, tedaj sem košat in ponosen, če vidim svoje ime zapisano pod ponudbo, toda za pričo pri razpravi o umoru — fuj grdoba!«

Učitelj zopet ni odgovoril ničesar. Kmet se je zasmejal.

»Za glavno pričo — haha! Kaj pa naj storim? Vzdigneš tri prste in potem — na dan z besedo! Ali pa sam prideš v ječo! Haha, ali naj prisežem po krivem? Prizanašam Colnarju, te-

mu požrešnežu, ki že dvajset let v sovraštvu živim z njim? Ali si upa reči kdo, da sem prisegel po krivem? He, ali si upa kdo?«

»Nihče ne trdi,« je zamrmral učitelj.

»Bi mu tudi odsvetoval. Ostro odsvetoval! Govoriva rajši o čem drugem. Bili ste torej pri Colnarjevih?«

»Ali vas tako zanima?«

»No, prav veliko gostov ne bo več tja. Posli tudi beže.«

»Najboljši bodo ostali.«

»Dva ali trije, drugi pojdejo.«

»Dosti slabo za ubogo ženo!«

Korakala sta nekaj časa dalje. Nato je rekel Medven:

»Nekaj vam hočem reči, gospod učitelj: najbolje ho, če žena proda. Saj vendar ne bo mogla gospodariti; strlo jo bo. Dvanajst let! Kako pa naj vodi vse sama?«

»Ali bi morda vi radi kupili Colnarjev grunt?«

»Kdo se meni o meni? Kje pa naj vzamem denar za tako veliko posestvo? Ne, ne! Proda

»Vidite, g. župan, nisem prispel sem praznih rok, ampak nabral sem si v tujih krajih precejšnjo bogastvo, ki ga hranim v zlatu in v žlahtnih kamnih v zaboji. Poiskal si bom tu mirno sobico in za teh par let, kar jih še bom živel, bom dal dotičniku, ki me bo prehranil, vsebino zaboja kot plačilo. To bom zabeležil v oporoki. Da pa mi kdo ne bi zaklada izmaknil, prosim, da ga moreni hraniti v občinski blagajni. Za to uslugo bom zapustil okroglo svoto iz zaboja za občinske reveže.«

»Dobro, prošnji bodi ugodeno. Kje se pa mi sliš nastaniti?«

»Tega, milostivi gospod župan, še ne vem,